

Obsah

Předmluva autora	VII
1. Člověk ekonomický a tržní systém	1
1.1 Je ekonomie exaktní věda?	1
1.2 Ekonomie – věda politická	2
1.3 Úloha cen – informace, motivace, alokace	4
1.4 Sankce tržní konkurence	6
1.5 Ekonomický koloběh	8
1.6 Racionální chování, člověk ekonomický a efektivní alokace	9
Shrnutí	13
Klíčové pojmy	13
2. Chování spotřebitele: užitečnost a poptávka	14
2.1 Celkový užitek a mezní užitek	14
2.2 Spotřebitelův přebytek	17
2.3 Poptávka	18
2.4 Zákon klesající poptávky – důchodový a substituční efekt	20
2.5 Poptávka v krátkém a v dlouhém období	21
2.6 Elasticita poptávky	22
2.7 Změny poptávky	24
2.8 Tržní poptávka a poptávka po statku jednoho prodávajícího	26
Shrnutí	28
Klíčové pojmy	29
Otázky a příklady	29
3. Chování výrobce: náklady a nabídka	31
3.1 Utopené náklady	31
3.2 Náklady příležitosti	32
3.3 Ekonomické náklady a ekonomický zisk	34
3.4 Změna nákladů	36
3.5 Zastavení činnosti	37

3.6	Odchod z trhu	39
3.7	Nákladová funkce firmy	39
3.8	Optimální objem produkce (rovnováha firmy)	43
3.9	Nabídka firmy v krátkém období	44
3.10	Nabídka firmy v dlouhém období – dlouhodobá rovnováha firmy	47
3.11	Změny nabídky	49
3.12	Tržní nabídka	51
	Shrnutí	54
	Klíčové pojmy	55
	Otázky a příklady	55
4.	Tržní rovnováha a efektivnost	57
4.1	Tržní rovnováha a její dosahování	57
4.2	Efektivnost tržní rovnováhy	60
4.3	Změny rovnováhy	61
	Shrnutí	64
	Klíčové pojmy	64
	Otázky a příklady	64
5.	Směna a specializace	67
5.1	Směna a bohatství	67
5.2	Specializace a směna na základě absolutních výhod	68
5.3	Specializace a směna na základě komparativních výhod	71
	Shrnutí	73
	Klíčové pojmy	74
	Otázky a příklady	74
6.	Nedokonalost konkurence	76
6.1	Podmínky dokonalé konkurence a příčiny nedokonalé konkurence	76
6.2	Odlišování (diferenciace) produktu	79
6.3	Mezní příjem a cenová tvorba	80
	Shrnutí	83
	Klíčové pojmy	83
	Otázky a příklady	83
	Dodatek: Cenová diskriminace	85
	Shrnutí dodatku	88
	Klíčové pojmy dodatku	88
	Otázky k dodatku	88

7. Omezení konkurence	89
7.1 Otevřené trhy	89
7.2 Cech	92
7.3 Dominantní postavení na trhu	94
7.4 Kořistnický dumping	96
7.5 Monopol	99
7.6 Regulace monopolní ceny	100
7.7 Přirozený monopol	104
Shrnutí	105
Klíčové pojmy	106
Otázky a příklady	106
8. Zásahy státu do cen	108
8.1 Cenový strop (maximální cena)	108
8.2 Spotřební daň	112
8.3 Subvence k ceně	114
Shrnutí	118
Klíčové pojmy	118
Otázky a příklady	119
9. Poptávka po výrobních faktorech	121
9.1 Výrobní faktory	121
9.2 Produkční funkce a zákon klesajících výnosů	122
9.3 Poptávka po výrobním faktoru	126
9.4 Volba výrobní techniky a technická substituce	130
Shrnutí	132
Klíčové pojmy	133
Otázky a příklady	133
10. Nabídka práce a trh práce	135
10.1 Nabídka práce	135
10.2 Nominální a reálné zvýšení mzdy	138
10.3 Trh práce	139
10.4 Lidský kapitál	143
Shrnutí	145
Klíčové pojmy	145
Otázky	146
11. Nezaměstnanost	147
11.1 Míra nezaměstnanosti	147
11.2 Nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická	148
11.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná	151

Shrnutí	156
Klíčové pojmy	157
Otázky a příklady	157
12. Kapitál a úrok	159
12.1 Kapitál a investice	159
12.2 Úrok a míra časové preference	162
12.3 Nominální a reálná úroková míra	164
12.4 Trh zapůjčitelných fondů (trh kapitálu)	165
Shrnutí	169
Klíčové pojmy	169
Otázky a příklady	169
13. Investiční rozhodování a podnikání	170
13.1 Aktiva	170
13.2 Cena perpetuity	171
13.3 Cena anuity – dnešní hodnota budoucích výnosů	174
13.4 Míra výnosu	176
13.5 Riziko a míra výnosu	177
13.6 Podnikatel	179
Shrnutí	182
Klíčové pojmy	182
Otázky a příklady	182
14. Externality	184
14.1 Negativní externality	184
14.2 Pozitivní externality	185
14.3 Externalita – porušení práva	186
14.4 Externality a efektivnost	188
Shrnutí	191
Klíčové pojmy	191
Otázky a příklady	191
15. Volné zdroje, volné statky a veřejné statky	193
15.1 Volné zdroje	193
15.2 Volné statky	196
15.3 Veřejné statky	198
Shrnutí	200
Klíčové pojmy	200
Otázky	200

16. Veřejná volba	202
16.1 Volba mezi veřejnými a soukromými statky	202
16.2 Racionální nezalost	205
16.3 Zájmové skupiny	207
Shrnutí	210
Klíčové pojmy	210
Otázky	211
17. Domácí produkt	212
17.1 Hrubý a čistý domácí produkt	212
17.2 Nominální a reálný domácí produkt	216
17.3 Domácí produkt jako přidaná hodnota	218
17.4 Agregátní výdaje a domácí produkt	220
17.5 Úspory z HDP	224
17.6 Veřejný sektor	224
17.7 Zahraniční obchod	226
Shrnutí	227
Klíčové pojmy	228
Otázky a příklady	228
18. Spotřeba a investice	230
18.1 Spotřební funkce	230
18.2 Plánované investice a rovnovážný HDP	232
Shrnutí	234
Klíčové pojmy	234
Otázky a příklady	234
19. Peníze a poptávka po peněžních zůstatcích	236
19.1 Proč vznikly peníze	236
19.2 Peníze – prostředek směny	238
19.3 Peněžní zůstatky – likvidní aktivum	241
19.4 Transakční a opatnostní zůstatky	244
19.5 Peněžní zůstatky a úroková míra	246
Shrnutí	247
Klíčové pojmy	248
Příklady	248
20. Bankovní soustava, tvorba peněz a trh peněz	249
20.1 Banky s částečnými rezervami a tvorba peněz	249
20.2 Peněžní zásoba a její změny	251
20.3 Rovnováha trhu peněz	251
20.4 Trh peněz, trh zapůjčitelných fondů a investice	253

Shrnutí	254
Klíčové pojmy	255
Příklad	255
21. Agregátní poptávka, agregátní nabídka a potenciální produkt	256
21.1 Agregátní poptávka	256
21.2 Agregátní nabídka a potenciální produkt	259
21.3 „Šoky“ ze strany poptávky	262
21.4 „Šoky“ ze strany nabídky	265
Shrnutí	267
Klíčové pojmy	268
Příklady	268
22. Hospodářský cyklus	269
22.1 Fáze hospodářského cyklu	269
22.2 Příčiny hospodářských cyklů	270
Shrnutí	272
Klíčové pojmy	273
Otázky	273
23. Ekonomický růst	274
23.1 Růst potenciálního produktu	274
23.2 Ekonomický růst a přírodní zdroje	276
23.3 Akumulace kapitálu	277
23.4 Velikost trhu	279
23.5 „Bludný kruh chudoby“ a společenský systém	280
Shrnutí	283
Otázky	284
24. Inflace	285
24.1 Měření inflace	286
24.2 Inflace a přerozdělování	288
24.3 Zamlžení cenových informací	290
24.4 Poptávková inflace	291
24.5 Nákladová inflace	293
24.6 Inflační spirála	296
24.7 Inflační očekávání a setrvačná inflace	296
Shrnutí	298
Klíčové pojmy	298
Otázky	299

25. Měnový kurz	300
25.1 Měnový kurz a měnový trh	300
25.2 Teorie parity kupní síly – absolutní verze	303
25.3 Teorie parity kupní síly – relativní verze	305
25.4 Intervence státu do měnového kurzu	306
25.5 Režimy stabilního kurzu	307
Shrnutí	308
Klíčové pojmy	308
Otázky	309
Dodatek: Měnová krize	309
Shrnutí dodatku	310
26. Platební bilance a obchodní bilance	311
26.1 Platební bilance	311
26.2 Rovnováha platební bilance	314
26.3 Finanční účet platební bilance	316
26.4 Obchodní bilance	316
26.5 Zahraniční dluh	320
Shrnutí	322
Klíčové pojmy	323
Otázky	323
27. Státní rozpočet	325
27.1 Veřejné rozpočty a státní rozpočet	325
27.2 Byrokracie a bujení státního rozpočtu	327
27.3 Přerozdělování	333
27.4 Daně, šedá ekonomika a Lafferova křivka	336
27.5 Tendence k rozpočtovým schodkům	338
27.6 Rozpočtový schodek a vládní půjčky	339
27.7 Rozpočtový schodek a efekt vytěšňování	341
27.8 Rozpočtový schodek a fikce „obědu zdarma“	342
Shrnutí	344
Klíčové pojmy	345
Otázky	345
28. Měnová politika	347
28.1 Nezávislost centrální banky	347
28.2 Cíle a nástroje měnové politiky	349
28.3 Slučitelnost cílů měnové politiky	350
28.4 Aktivistická měnová politika	353
28.5 Pravidlo stálého měnového růstu (měnové cílování)	355
28.6 Inflační cílování	357

